

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પરમે હંસદા અને અન્ય

વિરુદ્ધ

બિહાર રાજ્ય (હવે ઝારખંડ)

નવેમ્બર ૨૨, ૨૦૦૬

(ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિંહા અને ન્યાયમૂર્તિ માર્કેડેય કાટજી]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦; કલમ ૩૦૪ અને ૩૪૨:

હુમલો અને હત્યા-કથિત રીતે ચોરી કરવા બદલ આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા પકડાયેલા માહિતી આપનારના પિતા-આરોપી અને ગ્રામજનો દ્વારા હુમલો-વિકિટમ ઈજાના કારણે મૃત્યુ પામ્યો-ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી વ્યક્તિઓને કલમ

૩૦૪ અને ૩૪૨ આઈ. પી. સી. હેઠળ ગુનાઓ કરવા બદલ દોષી ઠેરવ્યા અને તે મુજબ સજા સંભળાવી-હાઈકોર્ટ દ્વારા પુષ્ટિ-અપીલ પર, ઠરાવ્યા:મૃતક પર માત્ર આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા જ નહીં પરંતુ ગામલોકો દ્વારા પણ હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને માર મારવામાં આવ્યો હતો-આ ઘટનાના કોઈ નજરે જોનારા સાક્ષી નહોતા-જોકે કેટલાક સાક્ષીઓએ જુબાની આપી હતી કે આરોપીઓએ મૃતકને માર માર્યો હતો પરંતુ તેમના પુરાવા વિશ્વસનીય ન હતા-જેથી આરોપી શંકાના લાભ માટે હકદાર હતા-દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને આરોપીઓને સજા રદ કરવામાં આવી હતી-નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા.

ફરિયાદી પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રથમ માહિતી આપનારના પિતાને આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા તેમના ઘરમાં ચોરી કરવાના આરોપમાં પકડવામાં આવ્યા હતા અને તેમના અને ગ્રામજનો દ્વારા નિર્દયતાથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.મૃતકના પુત્ર દ્વારા પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.બાદમાં, પીડિતાએ ઇજાઓના કારણે દમ તોડી દીધો હતો.પોલીસે આ મામલે તપાસ કરી હતી અને આરોપપત્ર રજૂ કર્યું હતું.દ્રાયલ કોર્ટે બંને આરોપીઓને આઈપીસીની કલમ ૩૦૪ અને ૩૪૨ હેઠળ ગુનો કરવા બદલ દોષી ઠેરવ્યા હતા અને તે મુજબ સજા સંભળાવી હતી.દ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા સામે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેથી, વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું:૧.૧.કેસની હકીકતો પરથી એવું લાગે છે કે મૃતકએ આરોપી વ્યક્તિઓના ઘરે ચોરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જે દરમિયાન આરોપી દ્વારા તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.તેઓએ ગામના વડાનો સંપર્ક કર્યો અને પંચાયતની બેઠક બોલાવવામાં આવી, જેમાં રૂ. ૧૦૦/- નો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો.[૨૫૫-એફ]

૧.૨.આ ઘટનાનો કોઈ નજરે જોનાર સાક્ષી નથી.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કેટલાક સાક્ષીઓએ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી છે કે મૃતકને માર મારનાર આરોપી જ હતો; એફ. આઈ. આર. માં આપેલા નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને આ મુદ્દા પરના પુરાવાને સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય ન કહી શકાય.[૨૫૬-સી]

૧.૩.એફ. આઈ. આર. ના ભાગના અવલોકન પરથી એવું લાગે છે કે મૃતક પર અન્ય ગ્રામજનોએ લાઠી અને ડંડા વડે હુમલો કર્યો હતો.આમ એવી શક્યતાને નકારી શકાય નહીં કે મૃતકને અન્ય ગામલોકો દ્વારા માર મારવામાં

આવ્યો હતો અને આરોપી દ્વારા નહીં.તેથી, તેઓ શંકાના લાભ માટે હકદાર છે.

[૨૫૬-બી]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શન:૨૦૦૬ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૧૫.

ફોજદારી અપીલ ૩૮/૯૧ (P) માં રાંચી ખાતે ઝારખંડ હાઈકોર્ટના ૫/૫/૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ માટે ગૌરવ અગ્રવાલ.

પ્રતિવાદી માટે બી. બી. સિંહ (કૃષ્ણાનંદ પાંડે માટે).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ માર્કેડેય કાટજુ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. આ અપીલ ૧૯૯૧ (પી) ના ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૮ માં ઝારખંડ હાઈકોર્ટના ૫/૫/૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે.

પક્ષકારો માટે વિદ્વાન સલાહ સાંભળી અને રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો.

ફરિયાદી પક્ષનો કેસ ટૂંકમાં એ છે કે પ્રથમ માહિતી આપનારના પિતા ઝરિયા કિસ્કુ સોમવારે સિમલોંગ હટિયા ગયા હતા અને જ્યારે તેઓ રાત્રે પરત ન આવ્યા ત્યારે બીજા દિવસે સવારે લગભગ સવારના ૮ વાગ્યે પ્રામે હંસદા (અપીલકર્તા નંબર ૧) એ પ્રથમ માહિતી આપનારને જાણ કરી કે તેમના પિતા ઝરિયા કિસ્કુ સોમવારે રાત્રે તેમના ઘરે એક ભાટીની ચોરી કરી રહ્યા હતા ત્યારે પકડાયા હતા અને ત્યારબાદ તેમને દોરડાથી બાંધી દેવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ પ્રથમ માહિતી આપનાર અને અન્ય લોકો બારાઘાઘરી ગયા અને તેમને પ્રધાનના ઘરે ઝરાઈ કિસ્કુ બંધાયેલું જોવા મળ્યું.તેમના આગમન પર પંચાયત બોલાવવામાં આવી હતી.એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે એક ભાટીની ચોરી કર્યા પછી, ઝરિયા કિસ્કુ ભાગી જવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો હતો અને ત્યારબાદ તેને પકડવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને દોરડાથી બાંધી દેવામાં આવ્યો હતો.પંચાયત દ્વારા ૧૦૦/- રૂપિયાનો દંડ પણ ફટકારવામાં આવ્યો હતો.ઝરિયા કિસ્કુની પૂછપરછમાં જાણવા મળ્યું હતું કે તેની સામે ચોરીનો ખોટો આરોપ લગાવીને લાઠી અને ડંડા દ્વારા અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેના પર નિર્દયતાથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને દોરડાથી બાંધવામાં આવ્યો હતો.તે મુજબ પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.પોલીસે આ કેસની તપાસ કરી અને અપીલકર્તાઓ સામે આ કેસમાં

આરોપપત્ર રજૂ કર્યું.અપીલકર્તાઓ વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ સમક્ષ હાજર થયા હતા, જ્યાં આ હેઠળ આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૩૪૨ અને ૩૦૪ ભારતીય દંડ સંહિતામાં જેમાં તેઓએ દોષિત ન હોવાનું કબૂલ્યું હતું.

પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને વિદ્વાન વકીલની સુનાવણી કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે તેના તારીખના ૮/૧૧/૧૯૯૦ ના આદેશ દ્વારા આરોપી પરમે હંસદા અને ચુરકા હંસડાને દોષી ઠેરવ્યા અને તેમને કલમ ૩૦૪ અને ૩૪૨ આઈપીસી હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા.

ઉપરોક્ત ચુકાદા સામે, હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા ૫/૫/૨૦૦૩ પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેથી, વર્તમાન અપીલ.

પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ મૃતક પર નીચેની ઈજાઓ જાહેર કરે છે:

- (i) જમણા હાથની આગળના ભાગની અલ્ના બાજુ પર ૨ "x ૦.૫" x હાડકાની ઊંડાઈ માપતો એક ઘા.

(ii) ડાબા નીચલા પગ પર ઘૂંટણની સાંધાની નીચે ૫ "૧" x ૧ "x હાડકાની ઊંડાઈ માપતો એક ઘા.

(iii) કપાળની ડાબી બાજુએ ૧ "x ૧" નું એક ઘર્ષણ.

(iv) માથાની જમણી બાજુનું પેરિએટલ હાડકું તૂટી ગયું અને ડિપ્રેસ્ડ થઈ ગયું.

(v) બંને ક્ષેત્રો પર લિગચર માર્ક.

કેસની હકીકતો પરથી એવું લાગે છે કે મૃતકએ અપીલકર્તાઓના ઘરે ચોરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જે દરમિયાન અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓએ ગામના વડામથકનો સંપર્ક કર્યો અને પંચાયત બોલાવવામાં આવી જેણે રૂ. ૧૦૦/- નો દંડ ફટકાર્યો.

ત્યારબાદ જે બન્યું તેનો ઉલ્લેખ એફ. આઈ. આર. માં કરવામાં આવ્યો છે જેમાં તે નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:

"ત્યારબાદ, અમે મારા પિતાને પૂછ્યું, જેમણે કહ્યું કે આગલી રાત્રે પરમે હંસદા અને ચુરકા હંસદાએ તેમના પર લાઠી અને ડંડાથી હુમલો કર્યો હતો અને ચોર-ચોરનો પોકાર કર્યો હતો.આ સાંભળીને ઘણા લોકો ત્યાં આવ્યા અને મને ચોર માનીને મારા પર લાઠી અને ડંડા વડે હુમલો કર્યો અને મને ઘાયલ કર્યો.ત્યારબાદ, તેમણે મને પ્રધાન જેઠા હેમ્બ્રમને સોંપ્યો, જેમણે મને રાત અને બીજા દિવસે સવારે ૧ વાગ્યા સુધી રાખ્યો તેના ઘરે દંડની વસૂલાત કરવા માટે દોરડાથી બાંધવામાં આવે છે.મંગળવારે ૧ વાગ્યે બપોરે, અમે તેને દંડ ચૂકવીને લાવી રહ્યા હતા, જ્યારે તે દધી ગામમાં મૃત્યુ પામ્યો.આ મારું નિવેદન છે, જે નોંધવામાં આવ્યું છે અને તેના પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે.

ઉપર કાઢવામાં આવેલી એફ. આઈ. આર. ના ભાગના અવલોકન પરથી એવું લાગે છે કે મૃતક પર અન્ય ગ્રામજનોએ લાઠી અને ડાંડા વડે હુમલો કર્યો હતો.આમ મૃતકને અપીલકર્તાઓ દ્વારા નહીં પણ અન્ય ગ્રામવાસીઓ દ્વારા મારવામાં આવ્યો હોવાની શક્યતાને નકારી શકાય નહીં.તેથી, અમારા મતે અપીલકર્તાઓ શંકાના લાભ માટે હકદાર છે.

અમે આ કેસમાં પુરાવાનો પણ કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે.આ ઘટનાનો કોઈ નજરે જોનાર સાક્ષી નથી.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કેટલાક સાક્ષીઓએ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુઝાની આપી છે કે તે અપીલકર્તાઓ હતા જેમણે મૃતકને માર માર્યો હતો, એફ. આઈ. આર. (ઉપર ઉલ્લેખિત) માં આપેલા સંસ્કરણને ધ્યાનમાં રાખીને આ મુદ્દા પરના પુરાવાને સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય ન કહી શકાય.

અપીલકર્તાઓ પહેલેથી જ ૫ વર્ષની જેલની સજા ભોગવી ચૂક્યા છે.

ઉપર આપેલા કારણોસર, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.અપીલકર્તાઓની દોષિત ઠેરવણી અને સજાને રદ કરવામાં આવે છે.અપીલકર્તાઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જો તેઓ અન્ય કોઈ કેસમાં વોન્ટેડ ન હોય તો તેમને તાત્કાલિક મુક્ત કરવામાં આવે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.